

Elektromobilność – wyzwania i możliwości

MICHAŁ JANUSZEWSKI
KOORDYNATOR DS. ELEKTROMOBILNOŚCI
Enea SERWIS SP. Z O.O. | DEPARTAMENT STRATEGII I ROZWOJU

1832

Pierwszy pojazd elektryczny
Robert Anderson

1885

Pierwszy pojazd spalinowy
Benz Patent
Motorwagen Nmr. 1

1900

Pierwszy pojazd hybrydowy (300 sztuk)
Lohner-Porsche
Mixte-Hybrid

1996

Pierwszy produkowany masowo pojazd elektryczny (1 117 sztuk)
EV1 General Motors

Obecnie

5 000 000 pojazdów
500 000 punktów ładowania

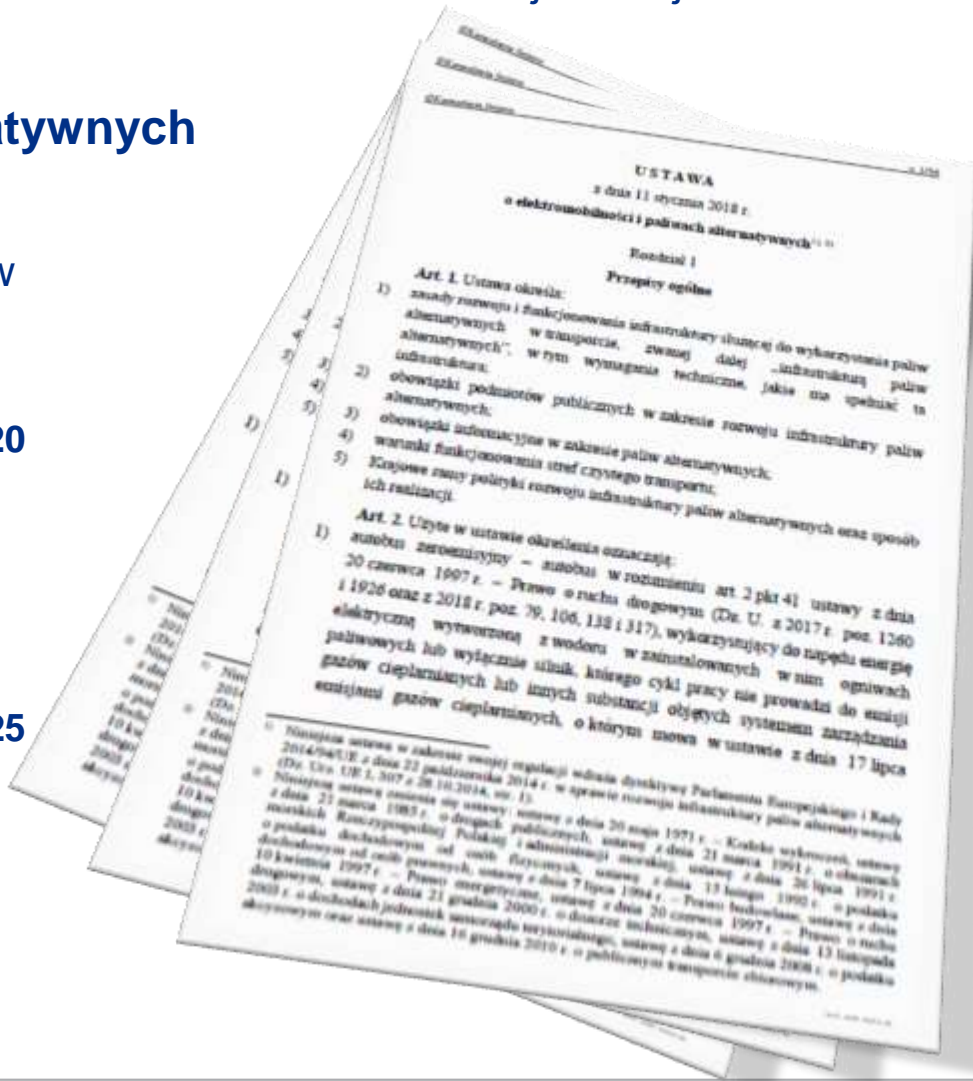
Ustawa o elektromobilności i paliwach alternatywnych z dnia 11 stycznia 2018 roku

Gminy i powiaty powyżej 50 000 mieszkańców

URZĘDY ORAZ SPÓŁKI KOMUNALNE – 01.01.2020

URZĘDY ORAZ SPÓŁKI KOMUNALNE – 01.01.2025

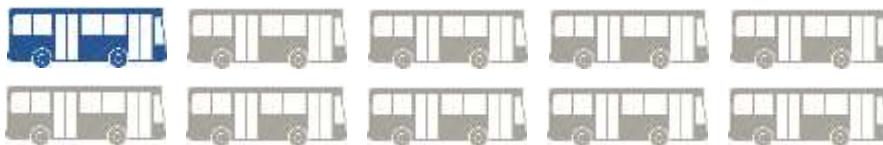
Ustawa o elektromobilności i paliwach alternatywnych z dnia 11 stycznia 2018 roku

Gminy i powiaty powyżej 50 000 mieszkańców

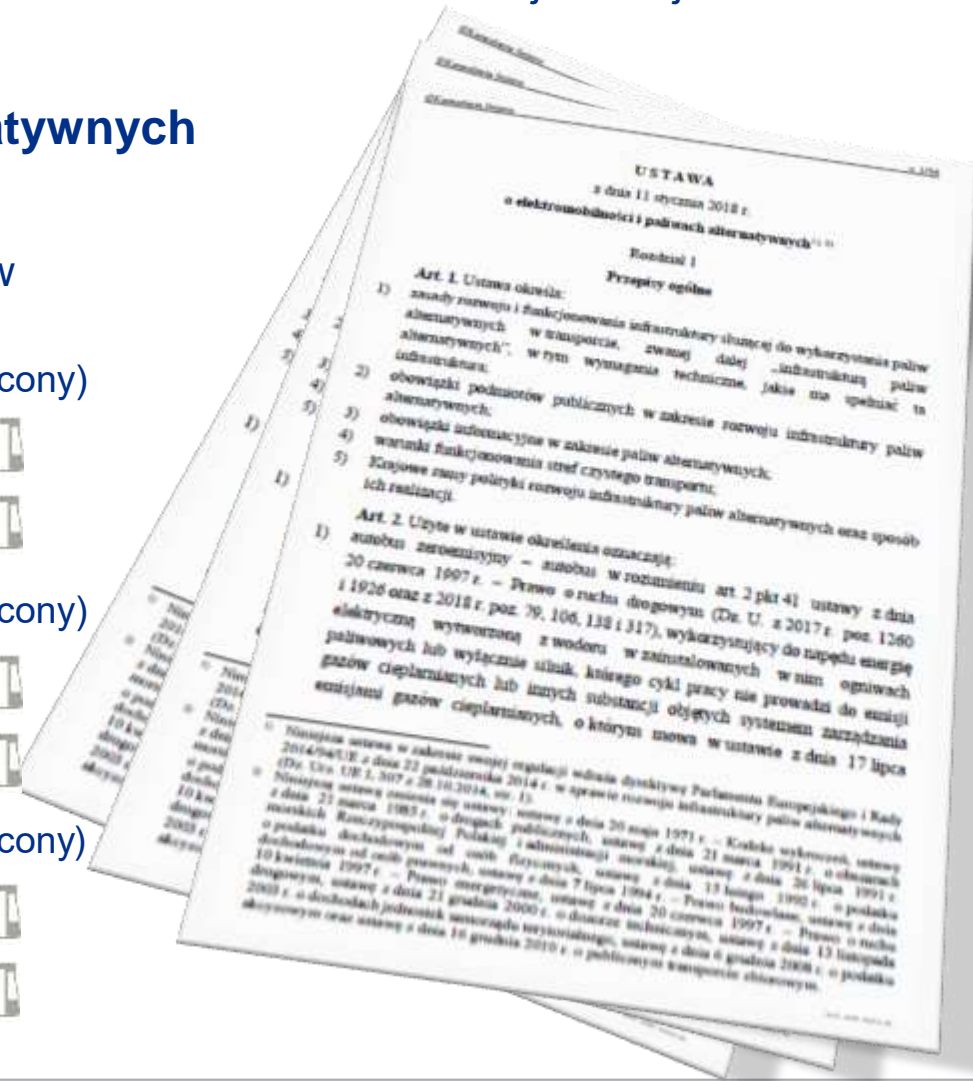
TRANSPORT PUBLICZNY – 01.01.2021 (własny lub zlecony)

TRANSPORT PUBLICZNY – 01.01.2023 (własny lub zlecony)

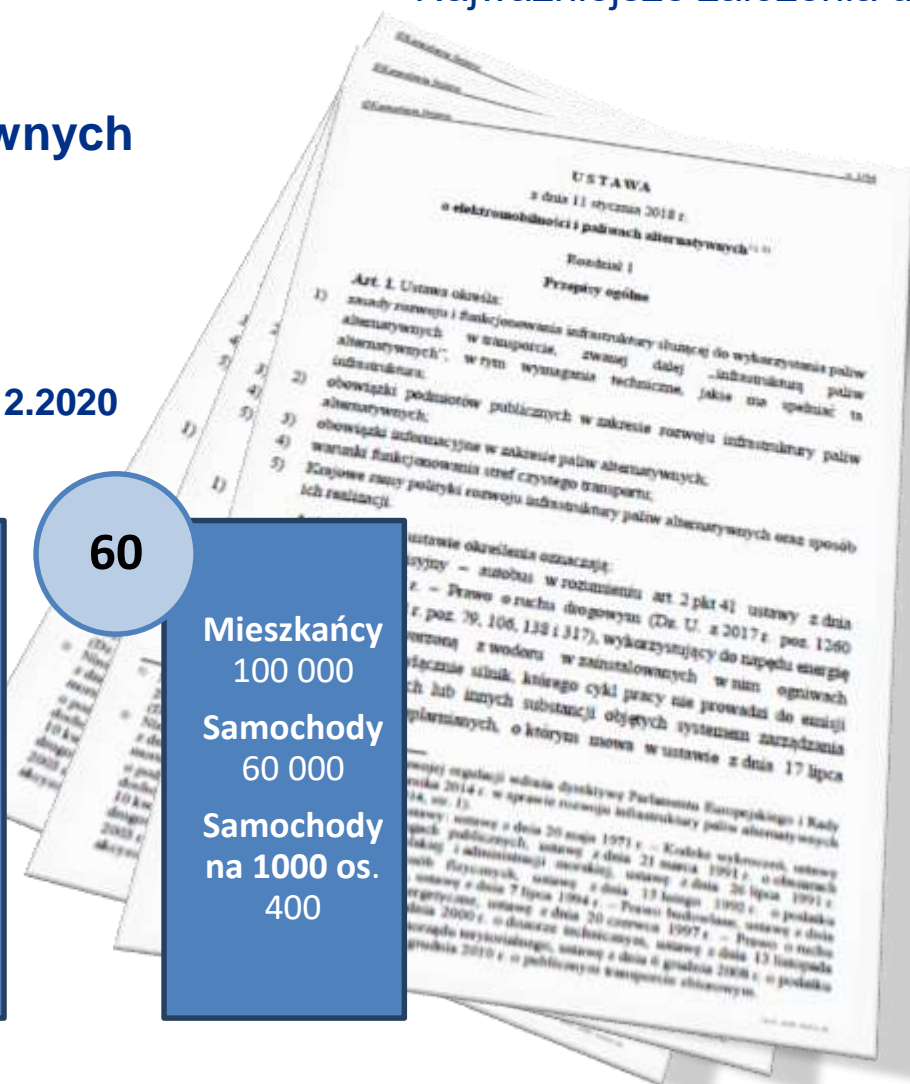
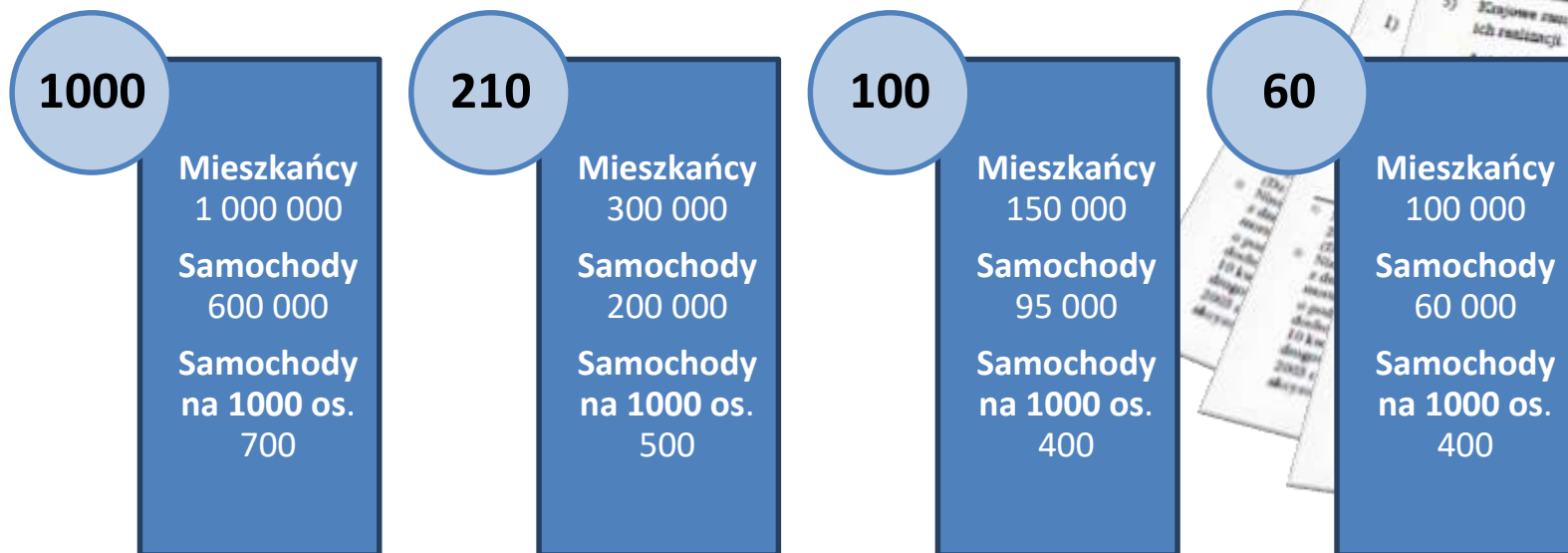
TRANSPORT PUBLICZNY – 01.01.2025 (własny lub zlecony)

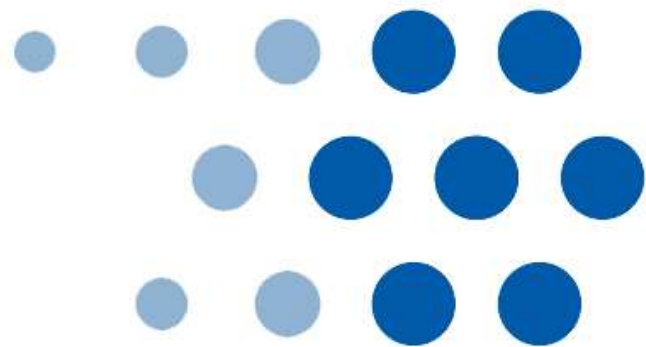
Ustawa o elektromobilności i paliwach alternatywnych z dnia 11 stycznia 2018 roku

Gminy powyżej 100 000 mieszkańców

OBOWIĄZEK BUDOWY SIECI OGÓLNODOSTĘPNYCH
PUNKTÓW ŁADOWANIA POJAZDÓW ELEKTRYCZNYCH – 31.12.2020

Czysta energia

Pięć oddziałów Enei Operator ze stacjami ładowania samochodów elektrycznych od Enei Serwis

W sześciu lokalizacjach na terenie miast oddziałowych Enei Operator postawiliśmy stacje ładowania samochodów elektrycznych. Wykonawcą inwestycji, polegającej na budowie, uruchomieniu i konfiguracji urządzeń w formule „zaprojektuj i wybuduj” była Enea Serwis. To nasz kolejny krok ku elektromobilności.

Ładowarki samochodów elektrycznych zlokalizowaliśmy przy siedzibach Oddziałów Dystrybucji Enei Operator: w Poznaniu, Bydgoszczy, Zielonej Górze, Gorzowie Wlkp. oraz w Szczecinie

Elektromobilność w GK Enea
Realizacja założeń Ustawy o elektromobilności

„Elektromobilność staje się ważną branżą w naszej działalności. Dzięki zaangażowaniu pracowników Departamentu Strategii i Rozwoju nie tylko dostarczamy produkty i usługi w tym zakresie wewnątrz naszej Grupy. Przez ostatnie dwa miesiące dotarliśmy z naszą ofertą techniczno-handlową już do 100 gmin z terenu działania Enei Operator – dodaje prezes Sławomir Szczot.”

źródło: Enea News

Wspólny projekt
Realizacja założeń Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju

**Uroczyste podpisanie umowy pomiędzy
Enea Serwis i Kolejowymi Zakładami Łączności - 20 kwietnia 2018 roku**

Stacje ładowania pojazdów elektrycznych ecoMOTO oraz ecoMOTOhome ecoMOTO (wolnostojąca) – 2 gniazda po 22 kW (AC)

BEZPIECZEŃSTWO

stal dwufazowa LDX | blokada gniazda | wyłącznik awaryjny

NIEZAWODNOŚĆ

zakres pracy -30°C do +50°C | odporność na wodę i pył IP54

WYGODA

autorska aplikacja zarządzająca, podgląd stacji na żywo

ERGONOMIA

dotykowy ekran 7", intuicyjny interfejs, 4 języki do wyboru

KOMFORT UŻYTKOWNIKA

bez rejestracji, płatność zbliżeniowa, weryfikacja kartą mifare

POTWIERDZONA JAKOŚĆ

PN-EN ISO 14001, PE-EN 60950 i inne | certyfikat zgodności z UDT

Stacje ładowania pojazdów elektrycznych ecoMOTO oraz ecoMOTOhome ecoMOTOhome (naścienna) – 2 gniazda po 22 kW (AC)

**MADE IN
POLAND**

BEZPIECZEŃSTWO
stal dwufazowa LDX | blokada gniazda | wyłącznik awaryjny

NIEZAWODNOŚĆ
zakres pracy -30°C do +50°C | odporność na wodę i pył IP54

WYGODA
autorska aplikacja zarządzająca, podgląd stacji na żywo

ERGONOMIA
dotykowy ekran 7", intuicyjny interfejs, 4 języki do wyboru

KOMFORT UŻYTKOWNIKA
bez rejestracji, weryfikacja kartą mifare

POTWIERDZONA JAKOŚĆ
PN-EN ISO 14001, PE-EN 60950 i inne | certyfikat zgodności z UDT

Mode 3 Type 2 – 22 kW

trójfazowe
w standardzie IEC 62196-2

Mode 2 Schuko – 3,6 kW

jednofazowe (opcjonalnie)
(np. rowery elektryczne)

Certyfikat

wydany przez niezależną instytucję
J.S. Hamilton Poland S.A.

Zgodność

z wymogami stawianymi przez
Urząd Dozoru Technicznego

Laboratorium

z długą tradycją,
pracujące nieprzerwanie od 1949 roku

Konstrukcja

- **Wymiary ecoMOTO:** 142 x 43 x 33 cm
- **Wymiary ecoMOTOhome:** 53 x 30 x 15 cm
- **Ładowanie:** 2 gniazda trójfazowe Mode 3 Type 2 22kW (AC), opcjonalnie gniazdo Mode 3 Schuko 3,6 kW (AC)
- **Masa:** 70 kg
- **Korpus:** blacha dwufazowa LDX
- **Ekran:** LCD TFT 7", kontrast 600:1
- **Zakres pracy:** -30°C do + 50°C
- **Sygnalizacja gotowości:** diody LED – zielona i czerwona na urządzeniu
- **Szczelność:** IP54 (wg PN-EN 60529:2003)
- **Licznik klasy MID** (osobno dla każdego gniazda)
- **Modułowa konstrukcja**
  - **Obsługa płatności bezgotówkowych**
  - **Drukarka termiczna**

Bezpieczeństwo

- **Zasilanie w układzie TN-S lub TT z uziemieniem**
- **Zabezpieczenie wszystkich obwodów stacji** różnicowoprądowe (RCD typ A) oraz przeciwprzepięciwe (klasa I+II+III)
- **Zabezpieczenie nadmiarowoprądowe** układów ładowania (MCB, 32A dla gniazda trójfazowego)
- **Autoryzacja:** rozpoczęcie i zakończenie ładowania poprzez kod PIN lub kartę MiFare
- **Blokada:** elektromagnes blokujący niechciane odłączenie przewodu
- **Wyłącznik awaryjny**

Komunikacja

- **Sterownik:** procesor 4-rdzeniowy, 4 GB RAM, HDD 64 GB
- **Komunikacja:** Fast Ethernet lub UMTS-3G
- **Protokoły:** TCP/IP oraz OCPP
- **Aplikacja:** autorska aplikacja statystyczno-serwisowa producenta

Użytkowanie

- **Brak konieczności wcześniejszej rejestracji przez użytkownika**
- **Możliwość wykorzystania niezrealizowanej energii poprzez drukowany kod**

Normy

- Zgodność z normami i wymaganiami stawianymi przez Urząd Dozoru Technicznego (potwierdzone certyfikatem)**
- **PN-EN ISO 14001** – norma zarządzania środowiskowego
  - **PN-EN 60950** – wytrzymałość elektryczna izolacji
  - **PN-EN 61851 1** – ogólne wymagania przewodowego systemu ładowania
  - **PN-EN 61851 22** – stacje ładowania AC samochodów elektrycznych

Enea S.A.
5 stacji ogólnodostępnych
(w przygotowaniu)

Enea Operator
6 stacji ładowania

Gdzie już jesteśmy?

Szczecin

3 stacje dla Urzędu Miasta
wykonanie dokumentacji, dostarczenie,
posadowienie, przyłączenie i uruchomienie

Gorzów Wlkp.

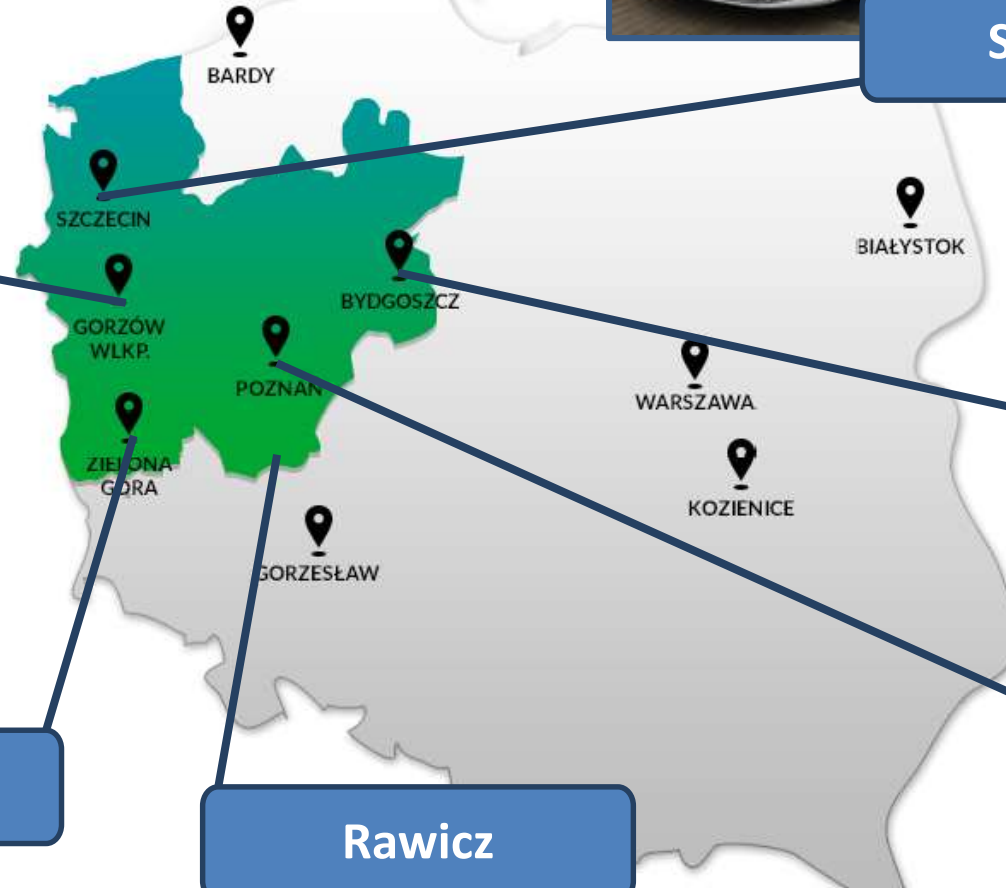
Zielona Góra

Rawicz

1 stacja dla Urzędu Miasta
(w przygotowaniu)

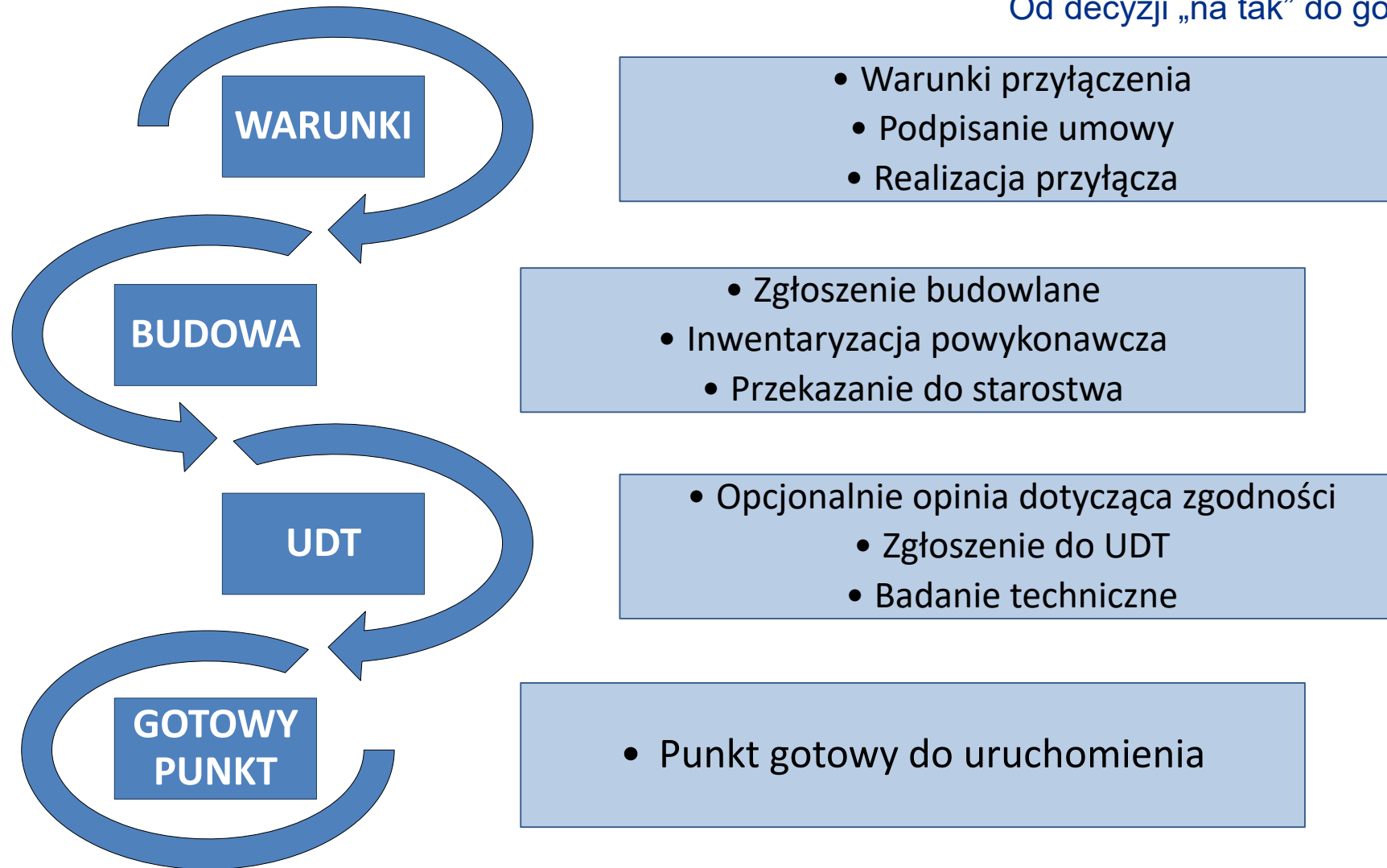
Bydgoszcz

Poznań

Proces inwestycyjny dla ogólnodostępnej stacji ładowania

Od decyzji „na tak” do gotowego punktu ładowania

**Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej**

**Projekt rozporządzenia w sprawie zasad dotacji
(informacja z 14.02.2019)**

Autobus elektryczny

55% kosztów, maksymalnie 1 450 000 zł

Trolejbus

45% kosztów, maksymalnie 720 000 zł

Dopłata do zakupu samochodu

30% kosztów, maksymalnie 36 000 zł

Stacja ładowania pojazdów elektrycznych

80% kosztów, maksymalnie 25 000 / 150 000 zł

Fundusz Niskoemisyjnego Transportu

„Już teraz (2018 – przyp.) naukowcy potrafią stworzyć samochód elektryczny, który osiągnięciem, bezpieczeństwem, komfortem, kosztem eksploatacji przewyższa samochody spalinowe.”

źródło: blogenergetyczny.pl

„Rewolucja w zakresie cen ogniwo litowo-jonowych jest kwestią najbliższych pięciu lat, w efekcie czego w 2022 roku samochód elektryczny będzie się bardziej opłacał niż samochód spalinowy – powiedział wiceminister środowiska Michał Kurtyka. Najnowsze prognozy mówią, że koszt zmagazynowania 1 kW energii (...) będzie wynosił 121 USD. Zaledwie rok wcześniej ta sama prognoza mówiła o koszcie 150 USD (...)”

źródło: money.pl

ILE KILOMETRÓW ROCZNIE POKONUJĄ POLACY

	do 5 tys. km	5 - 10 tys. km	10 - 20 tys. km	20 - 30 tys. km	30 - 40 tys. km	40 - 50 tys. km	powyżej 50 tys. km	Nie wiem / Trudno powiedzieć
ogółem	23%	18%	30%	8%	5%	1%	11%	4%
kobiety	38%	26%	21%	6%	-	-	3%	6%
mężczyźni	15%	14%	35%	9%	8%	2%	15%	2%

34% mężczyzn i 25% kierowców w ogóle osiąga przebieg opłacalny dla zakupu elektryka

Porównanie opłacalności samochodu w stosunku do przebiegu rocznego Volkswagen Golf TDI (85 000 PLN) vs. Volkswagen e-Golf (155 000 PLN)

Wariant 1 – bez dopłat lub zwolnienia z VAT – 50 – 55 tysięcy km / rok
 Wariant 2 – z dopłatami lub zwolnieniem z VAT – 25 – 30 tysięcy km / rok

źródło: subiektywnieofinansach.pl / ING

Volkswagen e-Crafter

źródło: raport PSPA

WARIANT 1

WARIANT 2

WARIANT 3

WARIANT 4

POKONYWANY DZIENNY DYSTANS

120 km

120 km

170 km

170 km

ZWOLNIENIE Z AKCYZY I VAT

Tak

Tak

Tak

Tak

DOPLATA Z FNT

---

36 000 zł

---

36 000 zł

UWZGLĘDNIONA AMORTYZACJA

Liniowa

Liniowa

Liniowa

Liniowa

OKRES SPŁATY INWESTYCJI

7 lat

6 lat

6 lat

4 lata

Volkswagen e-Crafter

źródło: raport PSPA

PORÓWNANIE TCO (OKRES 15 LAT)
(Total Cost of Ownership)

POJAZD SPALINOWY
VOLKSWAGEN CRAFTER DIESEL 2.0

POJAZD ELEKTRYCZNY
VOLKSWAGEN E-CRAFTER

	WARIANT 1	WARIANT 2	WARIANT 3	WARIANT 4
POJAZD SPALINOWY VOLKSWAGEN CRAFTER DIESEL 2.0	470 000 PLN	470 000 PLN	625 000 PLN	625 000 PLN
POJAZD ELEKTRYCZNY VOLKSWAGEN E-CRAFTER	315 000 PLN	255 000 PLN	370 000 PLN	320 000 PLN

Prąd jest z węgla! Oczywiście nie wszędzie. Nawet w Polsce w ostatnim roku (2017) **udział węgla w energetyce był najniższy w historii i cały czas maleje!**

źródło: wysokienapiecie.pl

Samochody elektryczne wcale nie są „eko”?
Ślad węglowy... Prąd jest z węgla... Utylizacja baterii... **Kto ma rację?**

Tylko 2500 części **wobec 12000**, które trzeba wyprodukować (czyli zasilić fabryki – prądem z węgla...). Te części się zużywają i trzeba je wymieniać!

Już dzisiaj BMW i3 powstaje w **fabryce w 100% zasilanej energią odnawialną!**

Kenaf w BMW i3 **zastąpił ropopochodne tworzywa.** Pozyskuje się go z ketmii konopiowatej, która wyjątkowo wydajnie pochłania CO₂.

źródło: rzecznik-elektromobilnosci.pl

Zastosowane do wykończenia drewno eukaliptusa jest **wyjątkowo odporne na wilgoć, a sama roślina łatwa w uprawie**. Trociny można **dalej wykorzystać** a nie powstają **odpady z tworzyw sztucznych**.

Samochody elektryczne wcale nie są „eko”?
Ślad węglowy... Prąd jest z węgla... Utylizacja baterii... **Kto ma rację?**

Skóra zastosowana do wykończenia tapicerki **jest garbowana naturalnym ekstraktem z liści oliwnych stanowiącym odpad po zbiorze**, dzięki czemu proces jest w pełni przyjazny dla środowiska.

Żywotność baterii w praktyce jest większa niż przewidywano. Tesla zakłada spadek pojemności na **poziomie zaledwie 1% rocznie**, a 20-letnie Toyoty Prius **nadal jeżdżą na fabrycznych bateriach!**

źródło: rzecznik-elektromobilnosci.pl

Elektromobilność – za i przeciw Kto ma rację?

Szczegółowe badania przeprowadzone na całym cyklu produkcyjno – użytkowo – utylizacyjnym wykazały, że **nawet jeśli 100% energii produkowane jest z węgla, to samochód elektryczny jest około 20% bardziej przyjazny dla środowiska.** W gospodarkach, gdzie udział OZE przekracza 30-40% – wskaźnik większej przyjazności dla środowiska rośnie do około 60%.

ULB

UNIVERSITÉ
LIBRE
DE BRUXELLES

Sokół 4x4 to polska innowacyjna modyfikacja brytyjskiego Land Rovera Defendera i służy jako **mobilny bank energii**. Powstał w ramach finansowania z NFOŚiGW – Wdrożenie Innowacyjnych Technologii Środowiskowych. Został przystosowany do pracy w ekstremalnej wilgotności, zapyleniu, zasoleniu, a nawet w kontakcie z substancjami niebezpiecznymi

To technologia **V2G – Vehicle-to-Grid** – wykorzystania pojazdów jako wsparcia systemu energetycznego

źródło: zycie.nastyku.pl

Ajax Amsterdam ArenA (Ajax Energy ArenA)

System magazynowania energii w oparciu o 148 pakietów baterii samochodów Nissan LEAF – w sumie daje to 2,8 MWh pojemności i 3 MW mocy. Dodatkowo przewidziano możliwość podłączenia samych samochodów i wsparcie 4200 paneli fotowoltaicznych.

źródło: dutchdatacenters.nl

Nowy premier Szwecji **Stefan Löfven**, zadeklarował, że **po 2030 roku urzędy komunikacji nie będą już rejestrowały aut z silnikami spalinowymi**. Jednocześnie zapewnił, że do tego czasu w całym kraju powstanie rozbudowana infrastruktura do swobodnego ładowania pojazdów elektrycznych.

Tym samym Szwecja dołączyła do Norwegii oraz Dani. Jedynie z tą różnicą, że **Norwegowie w swoim kraju zmierzchn motoryzacji napędzanej silnikami spalinowymi zapowiedzieli na 2025 rok**.

źródło: rzecznik-elektromobilnosci.pl

źródło: auto-moto-i-sport.pl

Arkady Paweł Fiedler pokonał Nissanem LEAF (1. gen) 15 000 km od Republiki Południowej Afryki przez lasy tropikalne i Saharę do Maroko, a następnie do Polski. **Na jednym ładowaniu pokonywał 300 km, czyli więcej niż przewidział producent!** Podczas całej wyprawy wymienił jedynie filtr kabinowy!

Marek Kamiński pokonał trasę z Polski przez Gobi i Syberię do Japonii. **Dziennie przejeżdżał 800 km**, w sumie ładował samochód 53 razy. Podróżnik odwołał transport i **do kraju również wrócił samochodem.** Bez jednej awarii!

Tytuły prasowe, czyli co w elektromobilności „piszczy” ....

W Koninie powstanie fabryka produkująca komponenty do baterii li-ion: brytyjska firma Johnson Matthey zainwestuje ponad 1 mld złotych i zapewni 200 nowych miejsc pracy.

W Kędzierzynie-Koźlu powstanie fabryka komponentów do ogniw li-ion: koreańska grupa Foosung zainwestuje ponad 400 mln złotych i zatrudni 150 specjalistów.

Liczba samochodów elektrycznych w Polsce rośnie rok do roku o 100%: rynek w Polsce jest na razie stosunkowo niewielki, ale jednocześnie jednym z najbardziej dynamicznych!

Dopłaty do zakupu pojazdów elektrycznych w Polsce: kolejne nowelizacje przepisów zakładają dopłaty zakupu do samochodów osobowych, ale również skuterów, motorowerów, rowerów i trójkołowców napędzanych silnikami elektrycznymi – tym samym dołączamy do modelu znanego z krajów Europy Zachodniej i Skandynawii.

Wizualizacja jednego z czterech modeli,
które wygrały konkurs koncepcyjny - *Curie*

ElectroMobility
Poland

Polski samochód elektryczny ma być produkowany masowo od 2023 roku!

*„Przed 2023 rokiem ruszymy z masową produkcją polskich samochodów elektrycznych - zapowiada Piotr Zaremba, prezes **ElectroMobility Poland**. Wtedy to z taśm fabryki ma zjeżdżać 100 tysięcy elektrycznych samochodów rocznie, a docelowo dwukrotnie więcej w kilku segmentach.”*

EDAG
ENGINEERING+DESIGN AG

źródło: [businessinsider.com](https://www.businessinsider.com)

FSO „Syrena” Kutno: nowa odsłona znanej „Syrenki” – tym razem w wersji elektrycznej; trwają starania o homologację na produkcję małoseryjną (do 1000 sztuk rocznie).

źródło: fot. własne

źródło: ixar.pl

iXAR: to małe 4-osobowe auto miejskie, dostępne dla kierowców z kategorią B1 i co kluczowe – wyjątkowo atrakcyjną ceną (przewidywaną na)– 39 000 złotych.

Triggo: to polski absolutnie wyjątkowy 2-osobowy pojazd o zmiennym rozstawie osi i kół, co łączy w jednym rozwiązaniu zalety motocykla i samochodu.

źródło: triggo

źródło: heronelectric.pl

Heron Electric: firma zapowiada na przyszły rok dostępność kilku modeli – od pojazdów trójkołowych przez auta miejskie po klasę samochodów wyczynowych; w ofercie pojawią się również modele wodne (skutery, łodzie).

Tesla Model X

Ikona motoryzacji wśród „elektryków”, klasa premium i luksus, za który trzeba zapłacić blisko 500 000 PLN.

Tesla Model S

Druga propozycja Tesla Motors, tym razem w wersji liftback nieco bardziej dostępna – za około 250 000 PLN.

Audi e-Tron

Luksusowy sportowy SUV mogący się pochwalić zasięgiem ponad 400 km i przyspieszeniem do „setki” w 6 sekund.

Hyundai IONIQ E

Koreański liftback, komfortowe wnętrze dla czterech osób, dostępny w wersji Premium i Platinum za 150 – 165 000 PLN.

Nissan Leaf II

Jeden z najpopularniejszych modeli segmentu C z zasięgiem 250-300 km, wygodna podróż dla czterech osób.

VW e-Golf

Niemiecki klasyk w wersji elektrycznej, wykorzystywany jako samochód flotowy m.in. przez **Enea Operator**.

Renault ZOE

Przedstawiciel segmentu B mogący się pochwalić zasięgiem około 350 km – zdecydowany lider w swojej klasie.

BMW i3

Model powstający w fabryce zasilanej w 100% energią odnawialną, wykorzystywany m.in. przez Lasy Państwowe.

Rynek samochodów elektrycznych

Przegląd najpopularniejszych i najciekawszych modeli

Renault Kangoo Z.E.

Elektryczna wersja znanego modelu, oferująca około 200 km zasięgu z ładunkiem i około 280 km bez ładunku.

Citroen Berlingo

Elektryczna odłoga kolejnego klasyka, doceniona i wykorzystywana m.in. przez **Enea Operator**.

Romet 4E

Polski produkt z chińskim kapitałem, mały pojazd miejski wykorzystywany m.in. przez GWDA Sp. z o.o. w Pile.

Eidola Cargo

Pojazd użytkowy z przestrzenią ładunkową prawie 1,5m³ (mieści europaletę) i konkurencyjną ceną około 45 000 PLN.

REKOMENDOWANE PRZEZ

KomitetAntySmogowy

Kolejowe Zakłady Łączności Sp. z o.o. z Bydgoszczy, należące do Grupy PKP to innowacyjna polska firma istniejąca na rynku od 1852 roku, posiadająca ogromne doświadczenie w tworzeniu zaawansowanych rozwiązań zdalnego zarządzania i sterowania urządzeniami końcowymi, jak na przykład rozproszoną informacją pasażerską, systemami łączności dystrybutorskiej oraz pobierania opłat. KZŁ to miejsce, gdzie powstają autorskie rozwiązania mechaniczne, elektroniczne i programistyczne.

Wybierając ofertę Kolejowych Zakładów Łączności stawiają Państwo na polskie sprawdzone i pewne rozwiązania oraz szybkie wsparcie w trakcie użytkowania systemów.

Dystrybucja – Montaż – Serwis

Dziękuję za uwagę

MICHAŁ JANUSZEWSKI
KOORDYNATOR DS. ELEKTROMOBILNOŚCI
Enea SERWIS SP. Z O.O. | DEPARTAMENT STRATEGII I ROZWOJU

ADRES: OPŁAWIEC 154, 85-469 BYDGOSZCZ
TELEFON STACJONARNY: +48 / 52 313 17 41
TELEFON KOMÓRKOWY: +48 / 691 228 674
E- MAIL: michal.januszewski@enea.pl